

Z tygodnia.

Petycja Polaków z Litwy.

Do Rady Stanu wpłynęła z Wilna i prowincji następująca petycja, opatrzona kilku tysiącami podpisów:

„My, Polacy, obywatele Wilna i wschodnich polaci dawnej Rzeczypospolitej Polskiej, odczuwamy głęboką krzywdę, jaka się dzieje krajowi naszemu przez odcięcie go od ziem Królestwa Polskiego obostrzeniami natury polityczno-administracyjnej, oraz przez wyłączenie wszystkich terytoriów, zaokupowanych przez wojska niemieckie, a poddanych Głównemu Dowództwu na Wschodzie, to jest Litwy i Suwalszczyzny, z obrębu ziem, objętych aktem 5-go listopada 1916 roku. Kraj nasz i ludność, zamieszkująca go, ma wspólną z Królestwem przeszłość, wspólną naturę, wspólne związki krwi, wspólne interesy materialne. Oprócz ludności rdzennej litewskiej i białoruskiej — znaczna część kraju naszego posiada większość również rdzennej ludności narodowo i kulturalnie polskiej, która swą przynależność do narodu polskiego stwierdziła tysiącokrotnymi dowodami w przeszłości, stwierdziła ją publicznie i w chwili obecnej w czasie spisów ludności, dokonanych w roku 1916 przez niemieckie władze okupacyjne. Najśrodszy ucisk lat ubiegłych nie tylko wypłenił polskiego poczucia narodowego wśród ludności, za polską oddawna uznawanej, nie zdołał, lecz owszem obudził to poczucie wśród warstw szerokich, które otwarcie do narodowości polskiej, a nie do żadnej innej, się przyznają.

Zywiolowy rozwój szkolnictwa polskiego na ogromnym obszarze kraju, pomimo wszelkich napotykanich trudności, pomimo ogólnej biedy i wyczerpania, dał wymowny dowód istotnych tej ludności pragnień. Wilno, stolica kraju, nie tylko w przeszłości odgrywało wielką rolę w życiu narodu polskiego, jako kolebka jego przedowniczych duchów, ale i obecnie jest jednym z miast najbardziej i najszerzej polskich i stanowi wielkie ogniwo odradzającego się polskiego życia narodowego. Stojąc na gruncie rzeczywistości, w głębokim przekonaniu, że kraj nasz może się rozwijać pomyślnie jedynie w zjednoczeniu z Polską, zwracamy się do Wysokiej Rady z gorącą i usilną prośbą o jak najszybsze rozpoczęcie kroków, mających na celu włączenie go do Państwa Polskiego.

Biskup Cieplak z powodu rewolucji rosyjskiej.

Ks. biskup-administrator archidiecezyi mohylewskiej i diecezji mińskiej wydał do duchowieństwa następującą odezwę:

„Do Duchowieństwa Archidiecezyi Mohylewskiej i Diecezji Mińskiej.

Po długich latach niewoli Rosya wstępuje na nową drogę, która zapowiada krajowi wolność, pomyślność i rozkwit. Stara władza odeszła, ustępując miejsca utworzonemu za sprawą Izby Państwowej Rządowi Tymczasowemu, uznanemu przez kraj cały i cieszącemu się zaufaniem.

Nakreślony przez Rząd Tymczasowy program jego działalności zapowiada przeprowadzenie amnestyi politycznej i religijnej, urzeczywistnienie wolności sumienia, słowa, zebrań i związków, wypracowanie formy rządu i konstytucji państwa, uchylenie ograniczeń stanowych, narodowościowych i wyznaniowych. Radość i zapał wszystkich synów Rosyi z powodu tego, co się dokonywa, szczerze podzielają miliony katolików, zamieszkających w Rosyi.

Zajęliśmy i dla nas zorza wolności, spadają nareszcie pęta, co nas dotąd krępowały, otrzymamy nareszcie prawa pełnych obywateli państwa, których tak długo byliśmy pozbawieni.

W chwili wiekopomnej, jaką przeżywamy obecnie, wzywam Duchowieństwo rzymsko-katolickie obojga diecezji i wszystkich katolików do uległości względem Rządu Tymczasowego, do skupienia się w zgodnej pracy dla ogólnego dobra i do wzniesienia gorących modłów do Najwyższego o pomoc i światło z góry dla nas wszystkich, a zwłaszcza dla tych, którym przypadło w udziale poprowadzić Rosyę na nowe tory.

Odezwa niniejsza ma być ogłoszoną ludowi w kościołach i kaplicach w pierwszy po otrzymaniu dzień niedzielny lub świąteczny i tegoż dnia ma być odprawione nabożeństwo w porządku następującym: po Mszy św. odśpiewane zostaną suplikacje „Święty

Boże“, „Pod Twoją obronę“ i wreszcie udzielone będzie błogosławieństwo Najśw. Sakramentem.

Dan w Piotrogradzie, dnia 4. marca 1917 roku.

Jan Biskup.

Jednocześnie ks. biskup-administrator wystosował do prezesa rosyjskiej Dumy państwowej list następujący:

„Wielce Szanowny Michale Włodzimierzowicz. W imieniu swoim, duchowieństwa rzymsko-katolickiego i wszystkich katolików witam serdecznie w osobie Pana Rząd Tymczasowy, utworzony za sprawą Dumy Państwowej. Zapewniam Pana, że my, katolicy, całkowicie ulegamy Rządowi Tymczasowemu. Szczerze dzielimy radość wielkiego bratniego narodu rosyjskiego, wstępującego na drogę wolności. Jesteśmy głęboko przeświadczeni, że jedynie władza, opierająca się na zaufaniu narodu, może poprowadzić Rosyę na drodze właściwej do zupełnego odnowienia jej ustroju i jej życia.

Zywiimy niepłonną nadzieję, że Rząd Tymczasowy, nakreśliwszy w programie swoim wzniosłe hasło urzeczywistnienia wolności ludu i zapowiadawszy amnestyę polityczną i religijną, wolność sumienia, słowa, zebrań i związków, uchylenie ograniczeń wyznaniowych i narodowościowych, uwolni nareszcie nekany przy dawnym porządku Kościół rzymsko-katolicki od krępujących go ograniczeń; katolicy zaś, bez różnicy narodowości, uzyskawszy istotną wolność wyznawania swej wiary, ze zdwojoną usilnością wezmą się do pracy dla ogólnego dobra narodowego, zaniósłszy współ z duchowieństwem i ludem błaganie do Boga o błogosławieństwo dla wielkiego dzieła przebudowania ziemi rosyjskiej na nowych podstawach“.

Kierenski o niepodległości Polski.

„Echo Polskie“, wychodzące w Moskwie, podaje następujące informacje o inauguracyjnym posiedzeniu Polskiego Klubu Demokratycznego w Moskwie, na którym obecnym był także minister sprawiedliwości Kierenski:

Zebrań to odbyło się w lokalach wydawnictwa „Echa Polskiego“, zagaił je A. Lednicki. Mowca scharakteryzował znaczenie obecnej chwili dziejowej w stosunku do Polski, którą wszyscy chcemy widzieć wolną, zjednoczoną i niepodległą. Polska zdobywa sobie miejsce w świecie, opartym na wolności ludów. Porównując Polskę obecną z Polską przeszłości, stawia mowca jako zasadę: najszerszą demokrację. Zasadą naszą będzie w Polsce równouprawnienie wszystkich narodów, których synowie żyć będą na naszej ziemi. pczszanowanie ich odrębności, zupełne równouprawnienie, bez różnicy pochodzenia, wyznania i płci. Kobiety w tej wojnie wykazały niewątpliwie, że mogą być w prawach zrównane.

W dyskusyi, jaka się potem wywiązała, zabierało głos bardzo wielu uczestników. Podkreślić należy przemówienie mecenasa Zielińskiego, który powiedział:

„O Polsce nie powinna decydować konstytuanta rosyjska, również i Polacy nie są uprawnieni do przyjmowania udziału w decyzjach o wewnętrznym życiu Rosyi. Przede wszystkim jesteśmy obywatelami Polski“.

Gdy zjawił się na wiecu minister Kierenski, powitała go ogłuszająca burza oklasków. Minister odpowiedział na owacy:

„Żałuję, że nie znam języka polskiego. Chętnie mówiłbym do Panów po polsku. Moje stanowisko w sprawie polskiej jest niezmiennie.

Uważam niepodległość Polski za konieczny warunek zgodnego współżycia dwu bratnich narodów, z których żaden nie będzie przewodził nad drugim. Zawsze będę dbał o potrzeby Polaków w Rosyi. O potrzebach tych i o pragnieniach pragnę wiedzieć jak najwięcej. Proszę więc przyjaciela mego, Aleksandra Lednickiego, aby informował mnie jak najdokładniej“.

Zegnany owacyjnie, A. Kierenski opuścił zgromadzenie polskiego Klubu Demokratycznego po 15-to minutowej obecności.

Zniesienie paragrafu językowego w Niemczech.

Niemiecka Rada związkowa usunęła resztę ustawy o Jezuitach, której część zniesiono już w roku 1904, jak również przychyliła się do uchwalonego przez Sejm Rzeszy w roku 1911 zniesienia § 12 ust. Rzeszy o stowarzyszeniach, tak zwanego paragrafu językowego. Wobec tego w przyszłości na zgromadzeniach publicznych wolno będzie przemawiać także językiem nieniemieckim.

Telegram Ukraińców do ks. Lwowa.

„Dziennik Petrogradzki“ donosi:

Grupa ukraińskich działaczy społecznych zwróciła się do księcia Lwowa z następującą depeszą:

„Powołując się na proklamowane przez nowy rząd zasady wolności politycznej, narodowej i wyznaniowej i dążąc do równouprawnienia społecznego i kulturalno-politycznego z Wielkorosyanami w jednoci państwowej, prosimy o natychmiastowe zwolnienie z więzienia i zesłania Ukraińców i Galicyan, zesłanych z rozporządzenia hrabiego Bobrinskiego za czasów, gdy on był generał-gubernatorem Galicji, według denuncyacji i list proskrypcyjnych tak zwanych moskalofilów, tworzących obecnie w Rostowie nad Donem „Radę Rusi Przykarpackiej“. — Występna działalność hr. Bobrinskiego doprowadziła do tego, że tysiące intelligencji rozstrzelano, a jeszcze więcej zginęło w więzieniach i na Syberii. Prasę zniszczono. Działacze ukraińscy proszą o uwolnienie wszystkich aresztowanych, przerwanie zbrodniczej działalności władz Eulogiusza, Antoniusza i Witaliusza i monasteru Pocajowskiego, którzy trudnią się przymusowym nawracaniem unitów na prawosławie, a także o natychmiastowe aresztowanie hr. Bobrinskiego“.

O Śląsk Cieszyński.

Młodzież akademicka we Lwowie wystosowała na ręce prezesa Koła polskiego memoriał, zakończony następującą rezolucją:

„Wobec niepokojących pogłosek, że na wypadek wyodrębnienia Galicji, Śląsk polski zostanie oddany wówczas na łaskę i niełaskę — niemniej wobec niczem niezasadnionych żądań Niemców, wyłączenia miasta Białej z okolicy, a nawet księstw oświęcimskiego i zatorskiego z Galicji — młodzież polska, stojąc na gruncie niepodzielności ziem polskich i ożywiona wiarą nieulekłej już wolności i niepodległości Polski, protestuje uroczysto przeciw zakusom Niemców, wydzielenia Białej i sąsiednich powiatów Galicji, a zarazem uchwała, co następuje:

Zadamy w imię naszych praw narodowych i w duchu życzeń ludności miejscowej włączenia Śląska cieszyńskiego, jako prastarej polskiej części Śląska, do ziem polskich, przez co także bezpodstawnie pretensje Niemców do Białej z okolicą, tudzież do księstwa oświęcimskiego i zatorskiego staną się bezprzedmiotowymi. Zarazem przyłączamy się do protestu w tej sprawie uchwalonego na zjeździe wydziałów rad powiatowych i burmistrzów w Białej w dniu 2. kwietnia b. r.“

Oczytelnia Akademicka we Lwowie, Bratnia Pomoc słuch. wszechmocy lwowskiej. Bratnia Pomoc słuch. politechniki lwowskiej. Biblioteka słuch. prawa. Kolo medyków. Bratnia Pomoc słuch. medycyny weterynaryjnej we Lwowie. Bratnia Pomoc słuch. Akademii rolniczej w Dublanach. Związek słuch. inżynierów. Kolo mechaników słuch. politechniki.